

Les assemblees sinodals han congregat representants de totes les comunitats catòliques del món per pregar i reflexionar junts sobre com il·luminar amb l'Evangelí els diferents aspectes de la vida de l'Església en el món

Blai Blanquer

Mentre el laïcisme ha anat avançant de manera indeturable en el nostre món, la Santa Seu ha anat estenent la seva acció diplomàtica com una humil i silenciosa llavor de pau

Ignasi Navarri

L'Evangelí de Lluc, posa en relleu aspectes com la compassió, el perdó, la proximitat de Jesús als pobres, els malalts, els marginats, o l'alegria que va associada a la revelació i la salvació que el Fill de Déu porta al món.

Agustí Borrell

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 142
Febrer 2022

Any XIII

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Carta a un amic sobre el Sínode.....	6
BLAI BLANQUER	
Un discurs clar i programàtic.....	8
IGNASI NAVARRI	
Ajuda a l'Església Necessitada.....	10
JORDI FIGUERAS JOVÉ	
Cants d'esperança en l'Evangeli de Lluc.....	12
AGUSTÍ BORRELL	
L'alegria del ministeri.....	15
GERARD SOLER	
Abrusar el cor dels joves.....	17
ÀLEX SERRA	
No us oblideu de l'Església mare de Jerusalem.....	18
+ JOAN ENRIC VIVES	
<i>Signes i fe</i>	19
CARLES RIERA	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

El propassat 11 de gener va tenir lloc a Bolonya una jornada diocesana per a preveres, convocada pel Cardenal Matteo M. Zuppi, en la qual va participar, entre d'altres, l'Arquebisbe de Milà, Mario E. Delpini. L'aportació sencera d'aquest darrer, com les dels altres oradors, es troba al web de l'arxidiòcesi de Bolonya. Delpini va parlar sobre aquest tema: "Vida fraterna entre els preveres diocesans. Apunts per al diàleg". Entre setembre i desembre de 2021 aquest PÒRTIC es va dedicar a esbossar alguns elements de la identitat espiritual del prevere, cèlibe pel Regne de Déu, prenent com a lema el terme "amor": fidel, gratuït, pastoral i fratern. Doncs bé, reprenem ara aquesta reflexió aprofundint en el concepte de "vida fraterna", en diàleg amb Mons. Delpini. Ho farem en dues tongades, aquesta i el mes que ve.

Fa uns quants anys, fins al Vaticà II, l'espiritualitat del prevere diocesà –allò que alguns anomenaven humorísticament "l'ordre de Sant Pere"– es llegia a la llum d'un estatus personal que implicava una tasca pastoral individual, fruit d'un nomenament ad personam. El bisbe enviava el prevere de rector a tal o tal parròquia on hi havia una rectoria, sovint en poques condicions d'habitabilitat, perquè el prevere hi residís, normalment sol o bé, en alguns casos, acompanyat d'una altra persona (una majordoma, una germana del prevere en funcions de majordoma). Tan sols els rectors de parròquies grans o significades rebien un vicari o un adscrit, amb la finalitat d'ajudar aquell que, com a rector, era l'ordinari del lloc i tenia la màxima responsabilitat pastoral.

D'altra banda, el prevere tenia una estructura de suport, l'arxiprestat, en el qual es vivia sovint una fraternitat sacerdotal que incloïa l'ajuda espiritual, humana i fins i tot material. A tall d'exemple, conten que Mn. Francesc Xavier Camí i Civit, rector de Guimerà durant dècades, anava a portar queviures al rector de Passanant quan hi havia grans nevades i aquest quedava isolat per la neu. En un context d'estabilitat de moviments, les reunions d'arxiprestat eren, o tendien a ser, espais de suport espiritual, de fraternitat real entre preveres i, eventualment, d'accions pastorals conjuntes. El rector veí era realment un germà en el presbiteri, un pastor que vivia enmig del ramat, i a qui sempre, o quasi sempre, es podia trobar. El seu rol social en el poble o en la ciutat l'ajudava, indubtablement, a mantenir el seu estatus, i també l'ajudava a viure equilibradament el seu celibat i la seva solitud.

En els darrers anys, amb la mobilitat social i la fragmentació de les formes de vida, amb el desprestigi patit per l'Església i els seus ministres ordenats (provocat per causes reals com ara els abusos o bé induït per accions anticlericals), i particularment amb el relleu

que han adquirit l'emotivitat i els sentiments en les preses de decisió de les persones, la solitud del prevere s'ha convertit en una qüestió que cal tractar amb molta cura. Moltes de les crisis sacerdotals són conseqüència de la solitud i la insatisfacció en l'exercici del ministeri, combinades amb una valoració desmesurada del propi "jo". Paradoxalment, com més possibilitats tenen els preveres de relacionar-se personalment els uns amb els altres, més creix en ells un sentiment d'abandó i de solitud. Massa sovint les relacions passen tan sols a través de la pantalla i es perd un gruix important del caràcter personal que haurien de tenir. En aquest punt, els preveres no s'escapen del mal del segle, que és precisament una solitud que colpeix tot la societat, des dels infants als ancians. Hi ha un sentiment de manca d'estimació, donada i rebuda, de tipus transversal, que porta a un sentiment de soledat, i que tan sols es pot superar quan es posa al centre de la vida el manament nou: "Això us mando: que us estimeu els uns als altres" (Joan 15,17). El remei a la solitud és la fraternitat. Aquest és un dels missatges més forts de l'Últim Sopar.

La paraula "fraternitat", i el seu correlat, l'amistat, es troba al cor de l'Evangelí. Precisament en el capítol 15 de l'Evangelí segons Joan, Jesús pronuncia una frase que fonamenta la fraternitat: "A vosaltres us he dit amics" (v. 15). Aquesta frase determinant es troba entre les dues vegades que es repeteix el manament nou, en els versets 12 i 17 de Joan 15. Dit d'una altra manera, el terme "amistat" assenyala el contingut i la manera de viure la fraternitat, l'amor entre uns i altres. La fraternitat sacerdotal es viu quan les relacions entre els preveres no són clericals, és a dir, no són formals, basades en relacions tan sols correctes, ni són "amiguistes", enganxoses i poc sinceres per mor d'un pretès respecte de la voluntat de l'altre, ni són estratègiques, en funció de les circumstàncies i de la pressió que es fa en un determinat moment entre preveres o de cara al bisbe, ni són excloents, reservades al grupet de "companys de tota la vida" i en darrer terme poc profundes i gens constructives.

La fraternitat entre preveres és l'antítesi del clericalisme, perquè és una manera de fer espiritual, no una componenda dictada per l'esperit de cos, de cos clerical. El qui practica l'amistat s'emmiralla en Jesús i en la seva actitud inicial, al llac de Galilea, mantinguda durant tot el seu ministeri. Jesús demana als deixebles que canviïn de vida, que no quedin aferrats a l'home vell, als seus costums i als seus hàbits de sempre, al seu "jo", al que ara es diu la privacitat. Els crida i els convida a deixar de viure cadascú per ell, amb la seva feina (fins i tot ben remunerada, com la de Mateu, el publicà), amb la seva casa i la seva família (que cobreixen i protegeixen). Els convida a estar amb ell, a viure de l'amistat amb el Mestre i, per tant, amb els amics del Mestre, els qui també han decidit d'anar mar endins confiats en la Paraula que salva.

L'amistat amb Jesús és l'arrel de la fraternitat entre preveres, el seu punt d'arrencada, l'origen de la mirada sobre el germà de presbiteri. Aquesta amistat no és un sentimentalisme eteri, sinó un lligam que es verifica en allò que passa dins el cor. Llegim en Joan 15,15 que Jesús considera amics aquells a qui ha fet conèixer tot allò que he sentit del seu Pare. És amic de Jesús el qui coneix, per la paraula del Mestre, tot allò que brolla

del cor de Déu i que ell, Jesús, ens comunica. La fraternitat sacerdotal se sosté gràcies a la invitació a estimar que ens arriba de Jesús i, a través d'ell, del Pare. Som germans perquè Jesús diposita en nosaltres, constituïts homes de l'Evangelí, la confiança que serem capaços d'anar per tot arreu i donar fruit, predicant la Paraula i vivint-la.

Per això no podem actuar sols, anar cadascú per ell, refugiar-nos en el nostre petit món, tancant-nos primer i queixant-nos després que ningú no fa cas de nosaltres. Ara més que mai ser prevere només és possible si abandonem l'individualisme, company de viatge de la solitud, i ens llancem a viure una vida fraterna. És veritat que en els darrers anys els processos vocacionals són molt variats i de vegades comencen per una persona que es troba en un context vital llunyà de la fe i que tot d'una sent la crida dins seu a canviar de vida i a seguir Jesús amb totes les seves forces. La descoberta de la comunitat cristiana i de la fraternitat pot arribar després de la descoberta del Crist. O bé pot succeir que prevalgui una manera de ser distant del món i dels seus sofriments, dels pobres i dels molts descartats, que trobi justament en Jesús la resposta a la set interior de consol i de pau, però que tingui dificultats a viure-ho dins una Església i una humanitat que no poden quedar en un segon terme: Jesús és la Paraula feta carn, i carn de la més marginal. Els pobres són al centre de l'Evangelí de Jesús.

La fraternitat presbiteral demana ser recollida i viscuda com a quelcom primer i necessari. En aquest sentit, els seminaris han de ser escoles de fraternitat, espais d'amistat entre futurs preveres que s'arrelin en el Senyor, àmbits on els pobres siguin estimats i servits. Els seminaris són cridats a ser comunitats de persones que es preparen per a ser apòstols de l'Evangelí, no membres d'una institució que ha de mantenir el seu estatus. Per això, des del temps de seminari, cal viure no tan sols una bona companyonia sinó sobretot una forta passió per l'Evangelí que canvia la vida i s'expressa en una relació fraterna, alliberada de comportaments autosuficients i mundans. Els preveres del segle XXI han de trobaren la vida fraterna un referent essencial per a ser pastors del poble de Déu.

Un sol cor i un sol esperit

Carta a un amic sobre el Sínode

BLAI BLANQUER

prevere del bisbat de Terrassa

Benvolgut amic Pep. M'has demanat que t'expliqui què vol dir el treball *sinodal* que el Papa demana que portem a terme les comunitats de l'Església catòlica.

Com que ja saps que jo no sóc teòleg ni especialista en res, perdona que t'ho expliqui a la manera d'un capellà de bosc. La paraula *sínode* ve de la llengua grega i està composta de dues parts. El prefix SÛN indica unió, harmonia, compartir. El trobem formant part de moltes de les nostres paraules d'ús freqüent, exemple diem sin-tonia de connectar amb algú, sim-fonia dels sons musicals acordats, sin-ergia, de participar en un mateix projecte, sim-patia de compartir els mateixos bons sentiments.

ODOS és una altra paraula grega, que vol dir camí.

Si unim les dues parts sorgeix SIN-ODO, (o *Sínode* en català) que vol dir fer camí junts o caminar plegats.

La paraula *Sínode* s'ha fet servir molt en els darrers anys en l'Església catòlica. Les reunions sinodals han estat grans trobades de bisbes amb el Papa per reflexionar junts sobre temes importants de la vida de l'Església universal. Des de 1967 que el papa Pau VI va convocar el primer sínode, aquesta assemblea s'ha celebrat a Roma quinze vegades.

El papa sant Pau VI, que va culminar el Concili Vaticà II, va voler remarcar que l'Església de Jesús té la condició de poble de Déu en contrast amb la imatge de considerar-la com una societat regida per un pontífex a l'estil de les antigues monarquies. Per això les assemblees sinodals han congregat representants de totes les comunitats catòliques del món per pregar i reflexionar junts sobre com il·luminar amb l'Evangelí els diferents aspectes de la vida de l'Església en el món.

El proper sínode que proposa el Papa Francesc per a l'any que ve, ha introduït una novetat. En comptes de ser només una assemblea de Bisbes i especialistes que es reuneixen i deliberen a Roma per caminar junts cap a l'Evangelí, el Papa ha volgut que abans del sínode es fes una consulta als fidels cristians -bisbes, preveres, religiosos i laics- de la base per veure si les esglésies particulars que anunciem l'Evangelí, realment caminem junts. I en tot cas, quins passos s'haurien de donar perquè de veritat fos així.

Tu, que ets un cristià inquiet, potser et preguntes com és que al teu entorn eclesial no s'ha donat a conèixer gaire o gens aquesta petició del Papa?

Segur que no et passa per alt que portem dos anys profundament condicionats per la pandèmia i la sicosi de pandèmia. Quantes activitats de tot ordre (socials, econòmiques, culturals, sanitàries, educatives i religioses...) en pateixen les conseqüències!

Aquest és un mal moment per a noves iniciatives ja que tots estem molt aïllats i ocupats i preocupats per com portar a terme les obligacions ordinàries en l'actual situació que propicia l'estrès i el desànim.

No es pot negar que en situacions com aquesta es solen accentuar defectes com la inhibició del laïcat i l'individualisme clerical. La relació de drets i deures a dins del teixit social de l'Església tendeix a desequilibrar-se per la disminució o manca de tracte proper i cordial.

En aquest context és fàcil que creixin els prejudicis. Hi ha qui es refugia en el pessimisme de creure que tot quedarà igual. Hi ha qui és víctima de la nostàlgia d'un passat que no pot tornar. I també hi ha qui queda atrapat en somnis mancats de realisme que condueixen amargament a la inacció.

Pobres de nosaltres què podem fer? Crec que, com tothom, hem d'assajar de moure'ns dins dels propis límits. Actuar amb humilitat evangèlica amb consciència de ser - com Jesús ha dissenyat la seva Església - un petit ramat, invisible com el llevat a la pasta, imperceptible i vigorós com el gra de mostassa. Però també sal i llum del món en la mesura que reflectim clarament aquell és l'única Llum veritable. Una minoria creativa com ha dit el papa Francesc.

Urgeix que estiguem en comunió fraterna, que caminem plegats i que tots els batejats hi participem com puguem, sabent-nos responsables de la missió de l'Església.

Acabo: em diràs que el món modern passa de llarg de totes aquestes preocupacions. Et dono la raó a condició que prestis atenció als primers cristians. Pensa en Sant Pau en la ciutat de Corint, rica, refinada, sàvia i encara més profundament pagana que ara...i després, si vols, en tornem a parlar.

Això sí: tot aquest projecte s'ha d'amanir amb pregària de la bona.

Disposa

Presents com el llevat

Un discurs clar i programàtic

IGNASI NAVARRI

*prevere del bisbat d'Urgell
vicari general*

El passat dia 10 de gener de 2022, el Papa Francesc, va oferir la tradicional recepció al Cos Diplomàtic acreditat davant la Santa Seu. Paradoxalment, mentre el laïcisme ha anat avançant de manera indeturable en el nostre món, la Santa Seu ha anat estenent la seva acció diplomàtica com una humil i silenciosa llavor de Pau.

L'objectiu de la diplomàcia, diu el Papa Francesc, citant *Evangelii Gaudium* 226-230, és entre d'altres, ajudar a deixar de banda els desacords de la convivència humana i afavorir la concòrdia.

En aquest discurs el Papa fa una balanç de l'actual situació mundial i comença afirmant que el nou any encara es presenta desafiant en la lluita contra la pandèmia. Cal continuar els esforços per immunitzar la població en la mesura que sigui possible. Les vacunes representen, juntament amb els tractaments que s'estan desenvolupant, la solució més raonable per a la prevenció de la malaltia.

Cal evitar, diu el Papa, que s'instal·li un «relativisme social» que fereixi l'harmonia i la unitat. I fa una crida al necessari compromís global de la comunitat internacional, perquè tota la població mundial pugui accedir, de la mateixa manera, als tractaments mèdics essencials.

A continuació el Papa, repassa les seves principals accions dutes a terme durant l'any 2021:

La Jornada del passat 1 de juliol dedicada a la reflexió i a l'oració pel **Líban**. El viatge Apostòlic a **Iraq**, el passat mes de març. El poble Iraquià, diu el Papa, té dret a recuperar la dignitat que li pertany i a viure en pau.

La visita a **Budapest** amb motiu de la clausura del Congrés Eucarístic Internacional del passat mes de setembre, i la visita a **Eslovàquia**, oportunitat de trobar-se amb fidels catòlics i també d'altres confessions cristianes, així com de diàleg amb els jueus.

També la visita a **Grècia** i **Xipre** el passat mes de desembre, va ser una privilegiada ocasió de trobada amb els germans ortodoxos i d'experimentar la fraternitat entre les diverses confessions cristianes. I d'aquest viatge a Grècia, el Papa, reflexiona sobre la situació que es va trobar a l'illa de **Lesbos**: rostres d'infants i adults ferits i la generositat

dels qui acullen els migrants. I va fer una forta crida a vèncer la indiferència. Agraeix als governs que s'esforcen per garantir la seva acollida i alerta de la possible deshumanització que es viu en els centres d'acollida.

Fa una crida a la Unió Europea perquè trobi una cohesió interna en la gestió de les migracions, com ho ha sabut fer a l'hora de fer front a les conseqüències de la pandèmia.

El Papa continua desglossant la situació mundial i menciona els pròfugs **sirians** i els que han hagut de fugir d'**Afganistan**. I mirant al continent Americà, no s'oblida de **Mèxic** ni **Haití**. En definitiva, diu el Papa, la qüestió migratòria, la pandèmia i el canvi climàtic, mostren clarament que ningú es pot salvar sol. Els grans desafiaments del nostre temps són globals.

El Papa alerta de la crisi de confiança que viu la diplomàcia multilateral i fa una crida a que es mantingui veritablement indivisa, no suprimint sinó valorant les diversitats i les sensibilitats històriques que distingeixen els pobles. **No a la cultura de la cancel·lació**, diu el Papa. En nom de la protecció de les diversitats s'acaba esborrant el sentit de cada identitat. Adverteix del perill del pensament únic, obligat a renegar de la història o pitjor encara, a tornar-la a escriure en base a unes categories contemporànies, quan tota situació històrica s'ha d'interpretar segons l'hermenèutica de l'època. Quina gran veritat!

El diàleg és el camí més adequat per arribar a reconèixer allò que ha de ser sempre afirmat i respectat i que està més enllà del consens circumstancial. **No hem d'oblidar que hi ha alguns valors permanents**. Uns valors que estan més enllà de tot consens. El dret a la vida, des de la seva concepció, fins a la seva fi natural, i el dret a la llibertat religiosa.

El Papa no s'oblida dels efectes devastadors del canvi climàtic ocorreguts a les **Filipines** i a altres **nacions del Pacífic**, i exhorta a seguir treballant per tenir cura de la nostra casa comuna.

Seguint aquest balanç Mundial el Papa es fixa en **Síria**, el **Iemen** i en el procés de Pau entre **Israel i Palestina**. Cal intensificar el diàleg i la fraternitat, diu el Papa. Avui són més urgents que maitot recordant el drama de **Sudan, Sudan del Sud i Etiòpia**. Sense oblidar-se d'**Ucraïna**, dels **Balcans** i de **Myanmar**.

Aquest complex balanç mundial, el Papa l'acaba reivindicant el posicionament de la Santa Seu sobre la proliferació de les armes nuclears: «Són instruments inadequats i inapropiats i la seva possessió és immoral».

I finalitza el discurs al·ludint al Missatge per a la Jornada Mundial de la Pau 2022, i als dos grans elements que el Papa considera essencials per a fomentar una cultura del diàleg i la fraternitat i que són: l'**educació** i el **treball**.

Ajuda a l'Església Necessitada

JORDI FIGUERAS

*prevere de l'arquebisbat de Tarragona
vicari episcopal*

A la formació mensual de preveres i diaques de l'Arquebisbat de Tarragona que vam tenir el mes de gener es tractà de l'associació "Ajuda a l'Església Necessitada" que tres membres d'aquesta van exposar abastament, amb una conferència primer i després amb un torn obert de preguntes.

Ajuda a l'Església Necessitada (ACN) és una Fundació Pontifícia iniciada l'any 1947 pel religiós premostratenc Werenfried van Straaten a Bèlgica i promoguda pel papa Pius XII amb l'objectiu inicial d'ajudar els alemanys catòlics dispersats per les conseqüències de la II Guerra Mundial. Més endavant s'amplià als catòlics dels països de l'est i finalment a les nacions amb necessitats i als cristians perseguits per la seva fe.

El seu objectiu és portar l'ajuda necessària a les comunitats catòliques per la celebració i la catequesi. També es té present urgències per desastres naturals o bé per les guerres, com es el cas de l'Orient Mitjà.

Beatriz Moretó, delegada de l'ACN a Barcelona, explicà que la finalitat d'aquesta organització és «servir l'Església catòlica en la seva tasca evangelitzadora». A més, des de 1999 publica un informe sobre la llibertat religiosa que té en compte les altres confessions.

En la seva intervenció, Moretó destacà la presència de l'ACN en 140 països d'arreu del món, on desenvolupen més de 5.000 projectes pastorals i d'emergència «en comunitats amb mancances materials i en situacions de persecució religiosa», que són finançats per donatius de benefactors. Més enllà del treball en zones de persecució, treballen «amb diòcesis i parròquies per enfortir la fe i establir vincles fraterns entre una Església que pateix pobresa extrema i una que no es troba en aquesta situació, però que ens fa falta el testimoni de fe viscuda amb aquest grau de coherència.» En aquest sentit el seu testimoni sacseja les nostres consciències.

Entre els projectes que desenvolupen hi ha la reconstrucció d'esglésies, el sosteniment de religiosos, la proporció de mitjans o recursos de catequesi, però també ajudar en situacions d'emergència, com és el cas d'Orient Mitjà, on es van ajudar a milers de refugiats.

Javier Menéndez, director de l'ACN a l'Estat espanyol, centrà la seva intervenció en el tema dels atemptats contra la llibertat religiosa, un dret recollit a la Declaració Universal dels Drets Humans en l'article 18. Destacà la xifra de les 5.200 milions de persones que viuen «en països amb greus violacions a la llibertat religiosa», és a dir, el 67% del total de la població mundial.

En concret, la violació de la llibertat religiosa es produeix en 62 països d'arreu del món, és a dir, un terç del total. En la majoria dels casos, un total de 43 estats, són els governs autoritaris els responsables dels atacs a la llibertat religiosa, mentre que en 26 països els responsables són els extremistes islàmics. També hi ha un petit grup de 4 països, entre ells l'Índia, on la vulneració ve per nacionalistes ètnico-religiosos.

Si bé la majoria d'aquests països es reparteixen entre els continents asiàtic i africà, Menéndez va assegurar que «als països occidentals s'està desenvolupant una cristianofòbia que veiem en atacs, ofenses i actes blasfems que es realitzen en exposicions, teatre o, mitjans de comunicació». Com a exemple d'això, ha exposat la crema de diverses esglésies a França i a Xile. Menéndez ha recordat que «la persecució ens fa veure que estem vius, ens fa creure més en Jesucrist i en la nostra Església, ens fa sortir al carrer per ser testimonis de fe, de vida i d'esperança».

Per últim, José Fernández, responsable de promoció de l'ACN, exposà la seva vivència visitant el Líban i Síria, dos països on es viola la llibertat religiosa. Fernández explicà que, a dia d'avui, «els cristians només són el 5% de la població d'Orient Mitjà». En el cas del Líban, on a mitjans del segle XX el 60% de la població eren cristians, actualment només suposen el 20% de la població. A Síria, on abans de la guerra del 2010 hi havia 560.000 famílies cristianes, actualment només n'hi ha 140.000.

Les famílies sirianes han vist com el preu del menjar, l'electricitat, els medicaments o una operació mèdica s'ha multiplicat per deu després d'aquests anys de pau, però els sous que reben pel seu treball els impossibiliten una qualitat de vida adequada. Aleshores han de triar entre menjar, medicaments o escola. Aquest fet ha agreujat la situació de les famílies, que han passat d'una mitjana de cinc fills a tenir-ne dos o tres per família.

Seguint el seu anàlisi dels 196 països del món a 62 es viola la llibertat religiosa, ja sigui per la persecució (26 estats) o bé per la discriminació (36 estats). A l'Àfrica, en el 42% es viola la llibertat religiós, i en 12 països hi ha una persecució extrema. Des del 2018 a 30 països del món hi ha hagut assassinats per causa de la fe.

També fan una anàlisi dels països que millora o empitjora la llibertat religiosa.

Senyalen encara que el yihadisme es converteix en una presència transcontinental, especialment a l'Àfrica on creix de manera remarcable.

Finalment l'ACN afirma que el cristianisme és la religió més perseguida i que el 27% dels cristians viuen en països on la llibertat religiosa és greument atacada.

Tot i el cru anàlisi de la situació actual els ponents sempre van mostrar la vivència de l'esperança tant en els qui viuen la persecució com en ells mateixos pel testimoni que experimenten dels afectats i l'ajuda que els hi fan arribar.

Al servei de l'Evangelí

Cants d'esperança en l'Evangelí de Lluc

AGUSTÍ BORRELL

Carmelita descalç

vicari general del carme descalç

Des de l'any 2016 celebrem a les diòcesis catalanes la Setmana de la Bíblia. Quan el 2019 el Papa Francesc va instituir el Diumenge de la Paraula —que se celebra cada any el tercer diumenge de durant l'any, és a dir, a finals de gener—, la Setmana de la Bíblia va trobar el seu lloc natural com a continuació d'aquesta data. Aquest any, tenint en compte la situació sanitària i social en què ens trobem, la Setmana de la Bíblia s'ha centrat en unes paraules de la Carta als Romans: “gràcies a la constància i al consol que ens donen les Escriptures, mantenim l'esperança” (Rm 15,4).

En la litúrgia d'enguany ens acompanya l'Evangelí de Lluc, que posa en relleu aspectes com la compassió, el perdó, la proximitat de Jesús als pobres, els malalts, els marginats, o l'alegria que va associada a la revelació i la salvació que el Fill de Déu porta al món. L'Evangelí transmet un veritable missatge de consol i esperança. En aquest sentit, conté uns textos molt significatius: les paraules de diverses persones que ja han fet l'experiència de l'amor de Déu i, havent vist sentit la seva presència i la seva acció alliberadora i consoladora, en donen gràcies i ho proclamen amb goig.

Ja en el primer capítol en trobem alguns exemples extraordinaris. Des de l'episodi de l'Anunciació, Maria accepta i acull la missió que li és encomanada. Quan troba la seva cosina Elisabet, veient les meravelles que Déu fa en elles dues i en la història de la humanitat, Maria expressa els seus sentiments en un càntic ple de sentit poètic i bíblic (Lc 1,46-55). Amb un mosaic de citacions i al·lusions a l'Antic Testament, Maria lloa Déu que “ha mirat la petitesa de la seva serventa”, i li dona gràcies sobretot per la seva predilecció envers els pobres i els petits, perquè capgira allò que sembla constant i irreversible en la societat i en la història humana: la distància escandalosa entre rics i pobres, l'opressió dels febles per part dels poderosos, la injustícia que es manté generació rere generació. La intervenció de Déu porta consol als qui sofreixen, i indica a tots quin ha de ser l'estil de vida que porti a una humanitat reconciliada, on tothom vegi ateses les seves necessitats i vegi reconeguts els seus drets i les seves esperances. Maria és d'aquests petits, i sent en la seva vida l'experiència de l'amor concret de Déu.

Quasi al mateix temps passa una cosa semblant amb Zacaries, l'espòs d'Elisabet. Ell havia acollit amb incredulitat l'anunci que tindrien un fill en una edat ja molt avançada. Quan

aquesta promesa es fa realitat i neix Joan, el que serà el precursor de Jesús, també Zacaries, amb un càntic paral·lel al de Maria, reconeix i proclama la bondat de Déu i el seu amor als homes (Lc 1,68-79). Zacaries intueix que arriben els temps del compliment dels anuncis profètics tantes vegades repetits al llarg de la història del seu poble d'Israel, els temps en què Déu envia el salvador que ha d'alliberar el seu poble.

Seguint endavant en l'Evangeli, trobem el relat sobre l'activitat de Joan Baptista, que comença a interpel·lar els seus contemporanis perquè canviïn de vida i es preparin per rebre el salvador que és a punt de manifestar-se. Segons Lluc, ho fa també amb una mena de poema o de càntic (Lc 3,4-6), que en aquest cas prové del profeta Isaïes (Is 40,3-5). Són paraules agafades directament de l'Escriptura, igualment plenes d'esperança, amb poderoses imatges simbòliques que preveuen un canvi radical en la història humana, quan els obstacles i les dificultats desapareixeran i arribarà la salvació de Déu.

Jesús mateix, quan comença la seva activitat en terres de Galilea, ho fa amb un cant ple d'esperança. A la sinagoga de Natzaret (Lc 4,18-19), llegeix un petit fragment d'Isaïes (Is 61,1-2). Jesús sent que aquest anuncis profètics s'estan complint, i que ell mateix rep la força que li permetrà portar la bona nova als pobres i proclamar la llibertat als captius i oprimits. És el programa de Jesús i el proclama amb convicció. Immediatament, amb la força de l'Esperit, amb l'encàrrec rebut del Pare i en diàleg permanent amb ell, comença a posar-lo en pràctica, sabent que és la seva missió i és allò que la humanitat necessita.

Més endavant Jesús ho expressa amb paraules pròpies, si bé inspirades sempre en la Paraula de Déu. Parla de benaurança, de felicitat, fa l'anunci d'un futur millor: les benaurances són un cant de consol i esperança, adreçat als pobres, als qui passen fam, als qui ploren, als perseguits (Lc 6,20-23). Jesús s'adreça directament a les persones que té al davant, als destinataris directes de la seva missió: els porta un missatge de transformació que els ha d'omplir d'alegria i de pau.

A mesura que passa el temps, Jesús continua fent el bé a tothom qui troba i va anunciant el Regne de Déu. Ell és el primer d'adonar-se que el programa de Déu per a la humanitat es va realitzant de mica en mica gràcies a la seva activitat i la seva predicació. Per això, quan els deixebles de Joan se li acosten per preguntar-li si ell és el que ha de venir, el que Israel esperava des de feia tant de temps, Jesús els respon amb entusiasme: "Aneu a anunciar a Joan el que heu vist i sentit: els cecs hi veuen, els coixos caminen, els leprosos queden purs, els sords hi senten, els morts ressusciten, els pobres reben l'anunci de la bona nova" (Lc 7,22).

Veient tot el que succeeix gràcies a la seva predicació i a la seva acció, Jesús s'alegra, s'entusiasma, i en dona gràcies al Pare. L'Evangeli de Lluc diu que Jesús "ple de la joia de l'Esperit Sant", entra en diàleg exultant amb el Pare: "T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i entesos. Sí, Pare, així t'ha plagut de fer-ho" (Lc 10,21). Aquest és el càntic de Jesús. Com han fet els grans creients de la història d'Israel, com han fet Maria, Zacaries o Joan Baptista, també Jesús observa els signes de la intervenció de Déu en la història a favor dels petits, els pobres, els senzills. Per això Jesús canta el seu agraïment al Pare. En els petits detalls es veu la llavor

d'un món millor, l'inici del Regne de Déu, del nou cel i la nova terra que Déu vol per a tota la humanitat.

Tanmateix, el goig i la confiança que manifesta Jesús no són conseqüència del seu èxit. És cert que molta gent el busca, l'escolta, el segueix... Però al mateix temps va creixent igualment el rebuig i l'oposició envers ell. Molts l'abandonen, i sobretot les autoritats religioses se situen cada vegada més en contra d'ell. Jesús veu a venir un futur proper de persecució i de sofriment, i fins i tot la perspectiva d'una mort violenta. Però ni tan sols això l'espanta ni el descoratja, i molt menys el porta a fer-se enrere. Ben al contrari, es pot dir que ho converteix, més que mai, en un cant a l'esperança. Davant els seus deixebles, Jesús anuncia la passió i la mort. A primera vista sembla una realitat molt negativa, el reconeixement d'un fracàs proper. Però de fet és tot el contrari. Les paraules de Jesús obren la porta de l'esperança més profunda: "Ara pugem a Jerusalem, i es complirà tot allò que els profetes van escriure del Fill de l'home: serà posat en mans dels pagans, l'escarniran, l'insultaran, li escopiran, l'assotaran i el mataran; però el tercer dia ressuscitarà" (Lc 18,31-33). També l'anunci de la Passió és en realitat un cant d'esperança, el més poderós de tots, perquè l'esperança cristiana és aquesta: la victòria sobre la mort, l'enemic més poderós i més temible.

Però sens dubte el text més sorprenent de tots és el que l'Evangelí de Lluc atribueix a Jesús en la creu, les seves últimes paraules, en el moment del seu darrer alè. Fins i tot aleshores, o potser més que mai, Jesús troba en l'Escriptura el consol i l'esperança definitius (Sl 31,6). Des de la creu, diu l'Evangelí, Jesús crida amb tota la força: "Pare, a les teves mans confio el meu esperit" (Lc 23,46). És una de les imatges més colpidores de tot l'evangelí, i al mateix temps de les més encoratjadores: en el moment de màxim sofriment, en la situació de més gran fracàs, a l'instant de l'agonia, Jesús expressa amb força la seva confiança absoluta en el Pare. Jesús poua en el llibre dels Salms, el magnífic recull bíblic de les més variades experiències i sentiments humans, viscuts i expressats amb profunditat de fe i amb alè poètic, i amb un sol verset en té prou per proclamar la fe en la vida per sempre.

L'Evangelí de Lluc, com tota la Paraula de Déu, és sempre font de consol i esperança.

Reclinats sobre el pit del Senyor

L'alegria del ministeri

GERARD SOLER QUINTILLÀ

*prevere del bisbat de Lleida
degà del capítol catedral*

És el Senyor qui ens crida a servir als nostres germans en el ministeri sacerdotal. Una crida-vocació per fer present en les nostres comunitats cristianes a Crist Cap i Pastor del seu poble. Sant Joan Pau II escrivia als sacerdots: «Amb esperit agraït i ple d'admiració ens adrecem a vosaltres, que sou els nostres primers cooperadors en el servei apostòlic... Vosaltres sosteniu el pes del ministeri sacerdotal i teniu el contacte quotidià amb els fidels. Vosaltres sou els ministres de l'Eucaristia, els dispensadors de la misericòrdia divina en el Sagrament de la Penitència, els consoladors de les ànimes, els guies de tots els fidels en les tempestuoses dificultats de la vida. Us saludem de tot cor, us expressem el nostre agraïment i us exhortem a perseverar en aquest camí amb esperit alegre i generós. No cedi al descoratjament. L'obra no és nostra, sinó de Déu» (*Pastores dabo vobis*, 4).

D'aquí la importància de l'Eucaristia en la vida del prevere, celebració joiosa per a ell personalment. «Hem nascut de l'Eucaristia. El que diem de tota l'Església, és a dir, que d'*"Eucaristia vivit"* (que viu de l'Eucaristia), com he volgut recordar en la recent Encíclica, podem afirmar-ho també del sacerdoti ministerial: aquest té el seu origen, viu, actua i dóna fruits "d'Eucaristia". No hi ha Eucaristia sense sacerdoti, com no existeix sacerdoti sense Eucaristia" (Sant Joan Pau II, "*Do i misteri*").

En la celebració de l'Eucaristia el prevere es comunica en plenitud: resa com Jesús parlava al Pare, escolta i proclama la Paraula de Déu, com Jesús ho faria; acull els germans com Jesús els acollia; els parla com Jesús els parlaria. Per això ens diu el Papa: "El ministeri ordenat, que mai pot reduir-se a l'aspecte funcional, doncs afecta a l'àmbit de l'èsser", faculta al prevere per actuar "*in persona Christi*" i culmina en el moment en què consagra el pa i el vi, repetint els gestos i les paraules de Jesús a l'Últim Sopar. Davant aquesta realitat extraordinària romanem atònits i atordits: amb quanta condescendència humil ha volgut Déu unir-se a l'home! Si estem commoguts davant el pessebre contemplant l'encarnació del Verb, què podem sentir davant l'altar, on Crist fa present en el temps el seu Sacrifici mitjançant les pobres mans del sacerdot? No queda sinó agenollar-se i adorar en silenci aquest gran misteri de fe" (Carta de Sant Joan Pau II als sacerdots. Dijous Sant de 2004). Donem gràcies a Déu per aquest ministeri-servei fonamental per a l'Eucaristia i l'Església.

La dolça i confortadora alegria d'evangelitzar: "... Per consegüent, un evangelitzador no hauria de tenir permanentment cara de funeral. Recobrem i augmentem el fervor, "la

dolça i confortadora alegria d'evangelitzar, fins i tot quan cal sembrar entre llàgrimes..." (EG 10).

No ens deixem robar l'entusiasme missioner: "... Crida l'atenció que fins i tot els qui aparentment posseeixen sòlides conviccions doctrinals i espirituals solen caure en un estil de vida que els porta a aferrar-se a seguretats econòmiques, o espais de poder i glòria humana, en comptes de donar la vida pels altres en la missió. No ens deixem robar l'entusiasme missioner!" (EG 80).

No ens deixem robar l'alegria evangelitzadora: "... Desil·lusionats amb la realitat, amb l'Església o amb si mateixos... Cridats a il·luminar i a comunicar vida, finalment es deixen captivar per coses que només generen fosc i cansament interior... Per això, em permeto insistir: no ens deixem robar l'alegria evangelitzadora!" (EG 83).

No ens deixem robar l'esperança: "... En tot cas, allí som cridats a ser persones-càntirs per donar a beure als altres. De vegades el càntir es converteix en una pesada creu, però va ser precisament en la creu on, traspassat, el Senyor se'ns va entregar com a font d'aigua viva. No ens deixem robar l'esperança!" (EG 86).

No ens deixem robar la comunitat: "... El que realment ens cura en comptes d'emmalaltir-nos és una fraternitat mística, contemplativa, que sap mirar la grandesa sagrada del proïsme, que sap descobrir Déu en cada ésser humà, que sap tolerar les molèsties de la convivència, que sap obrir el cor a l'amor diví... També allí on son "un petit ramat", som cridats a viure com a comunitat que sigui sal de la terra i llum del món. No ens deixem robar la comunitat!" (EG 92).

No ens deixem robar l'Evangelí: "... Aquesta mundanitat asfixiant es cura prenent gust a l'aire pur de l'Esperit Sant, que ens allibera d'estar centrats en nosaltres mateixos, amagats en una aparença religiosa buida de Déu. No ens deixem robar l'Evangelí!" (EG 97).

No ens deixem robar l'ideal de l'amor fratern: "... Demanem al Senyor que ens faci entendre la llei de l'amor... Quant de bé ens fa estimar-nos els uns als altres en contra de tot!... No ens cansem de fer el bé! (Ga 6,9)... No ens deixem robar l'ideal de l'amor fratern!" (EG 101).

No ens deixem robar la força missionera: "Els desafiaments hi són per superar-los. Siguem realistes, però sense perdre l'alegria, el coratge i l'entrega esperançada. No ens deixem robar la força missionera!" (EG 109).

Verge i Mare Maria,
Mare de l'Evangelí vivent,
font d'alegria per als petits,
pregueu per nosaltres.
Amén. Al·leluia.

Rentar els peus

Abrusar el cor dels joves

ÀLEX SERRA BELMONTE

prevere del bisbat de Terrassa

vicari de la parròquia de Sant Pere d'Octavià de Sant Cugat del Vallès

Ja fa un temps que reflexiono sobre què és el més necessari en el segle XXI envers els grups de joves a l'Església perquè cada dia hi hagi més seguidors de Jesús. I sí, em surt la qüestió que segur ha perseguit molta gent...És possible viure aquesta realitat a les nostres parròquies?

Una de les tantes respostes “negatives” que podem escoltar és la que destaca que els joves ja no viuen la cultura cristiana i que per això és gairebé impossible que s'apropin. Tenen raó. Perquè aquesta no és la resposta de qui no vol fer res o vol amagar una realitat a la qual no es vol enfrontar, sinó que és la resposta real de la situació que vivim.

Però el que vull transmetre en aquest petit escrit no són les complicacions que tots podem viure en determinats moments de la pastoral juvenil, sinó que ens cal aguditzar trobar camins que ens ajudin a afrontar aquestes realitats en les quals veiem que ens estem “jugant” el futur de l'Església.

De vegades són accions molt elementals. Per exemple: Tots nosaltres tenim centenars de contactes en els nostres telèfons i ens podem fer la pregunta: quants d'aquests contactes són relacions reals i vives? La resposta és: poques, perquè no tenim la capacitat d'arribar a tothom, és físicament impossible.

Ara bé, imagina't que a aquestes poques relacions reals i vives els transmetes el missatge del Senyor, però no des de la teoria, sinó amb empatia, és adir, potenciant el vincle i compartint l'experiència de la fe amb empatia. Això fa que des de la pròpia vivència transmetin una alegria que no es troba en el món. T'asseguro que quan algú ho viu així contagia els altres i aquesta és una forma molt actual de transmetre la nostra fe. Quan crea aquest desig tan gran en el nostre cor que fa que en parlem amb una veritable Alegria que arriba als altres.

Per on començar? Doncs ara imagina't que et treus tots els prejudicis que tens i ho vols viure d'aquesta manera. La gent ho veurà i ho voldran. I, sense adonar-te'n, arrossegars molta gent cap al Senyor. I es repetirà la història: “I es van dir l'un a l'altre: ¿No és veritat que el nostre cor s'abrusava dins nostre mentre ens parlava pel camí i ens obria el sentit de les Escripures?” (Lluc 24, 32)

S'abrusava... aquest és el gran do que hem de demanar al Senyor per a les nostres relacions i quan ho puguem transmetre, els joves que tenen set de Vida, ho viuran!

Un bisbe ens parla

No us oblideu de l'Església mare de Jerusalem

+JOAN ENRIC VIVES

arquebisbe d'Urgell

Cada any, aquests dies de gener sempre peregrino a Terra Santa amb la "Coordinadora dels Bisbes en favor dels Cristians de Terra Santa", però la pandèmia ho ha tornat a impedir. Amb tot, l'objectiu no ha cessat. Així com les autoritats de l'Església de Jerusalem li van demanar a St. Pau "que no s'oblidés dels seus pobres", i ell confessa que així ho ha fet (cf. Ga 2,10; Ac 11,29-30), així els cristians d'Occident i d'arreu del món hem de tenir una predilecció pels nostres germans de Terra Santa que mantenen la seva presència de lloança i de sofrència, enmig de l'assetjament de molts dels seus veïns i conciutadans, i hem de trobar instruments que els proporcionin solidaritat efectiva.

Per als cristians de Terra Santa, com per a la resta del món, els anys 2020 i 2021 han estat anys de sofrència. L'aïllament, la pèrdua de feina per la manca de pelegrins i les dificultats per a viure amb dignitat enmig de situacions violentes, especialment doloroses a Gaza i a Jerusalem, fan urgent el nostre ajut. "No podem renunciar a cuidar els Llocs Sants que són una prova concreta del misteri de l'encarnació del Fill de Déu i de l'ofrena de la seva vida per nosaltres i per la nostra salvació" (Cardenal L. Sandri).

En un Missatge del 13 de desembre passat, els Patriarques i els Caps de les Esglésies presents a la ciutat santa de Jerusalem acaben de dir: "A tota la Terra Santa, els cristians s'han convertit en l'objectiu d'atacs freqüents i sostinguts per part de grups radicals marginals. Des de l'any 2012 hi ha hagut innombrables incidents d'agressions físiques i verbals contra sacerdots i altres clergues, atacs a esglésies cristianes, amb llocs sants vandalitzats i profanats regularment, i intimidació contínua envers els cristians locals, que simplement busquen celebrar el culte lliurement i dur la seva vida diària. Aquestes tàctiques estan essent utilitzades per grups radicals en un intent sistemàtic d'expulsar la comunitat cristiana de Jerusalem i d'altres parts de Terra Santa."

Si bé reconeixen l'esforç de les Autoritats i les determinacions legals en vigor, denuncien "que aquest compromís nacional és traït pel fracàs dels polítics locals, funcionaris i agències d'aplicació de la llei per frenar les activitats dels grups radicals", els quals "continuen adquirint propietats estratègiques al Barri Cristià, amb l'objectiu de disminuir la presència cristiana, sovint utilitzant tractes de sota mà i tàctiques d'intimidació per desallotjar els residents de les seves cases, disminuint dràsticament la presència cristiana i interrompent encara més les rutes històriques de pelegrinatge entre Betlem i Jerusalem. La peregrinació cristiana, a més de ser un dret de tots els cristians del món, aporta grans beneficis a l'economia i a la societat d'Israel."

D'acord amb el compromís declarat de protegir la llibertat religiosa per part de les autoritats polítiques locals d'Israel, Palestina i Jordània, demanen "que es faci front als reptes que els grups radicals presenten a Jerusalem tant a la comunitat cristiana com a l'estat de dret, per tal que cap ciutadà o institució no hagi de viure sota l'amenaça de violència o intimidació. I que s'iniciï el diàleg per la creació d'una zona cultural i patrimonial cristiana especial, per salvaguardar la integritat del barri cristià de la Ciutat Vella de Jerusalem i garantir el seu caràcter i el seu patrimoni únics".

Hem vist, hem sentit

Signes i fe

CARLES RIERA

prevere del bisbat de Vic

rector de les parròquies dels Prats de Rei i Sant Pere Sallavinera

Signes i fe en Joan 11 és un llibre petit però substanciós. Pere Prat i Serra, l'autor, ens ofereix una lectura bíblica del fragment de la resurrecció de Llàtzer segons l'evangeli de Joan, acompanyat del diàleg de Jesús amb Marta i Maria i les reaccions contrastades dels qui presenciaren el miracle o signe sagrat (d'aquí el títol).

El llibret s'estructura en quatre blocs: 1) Jesús ha fet molts signes; 2) Significat i finalitat del signe en Joan 11; 3) Paraules reveladores del signe, i 4) Resposta a Jesús davant d'ell i del signe. Al final hi figuren unes conclusions.

En el primer bloc l'autor s'endinsa en el significat del signe (valgui la redundància), analitzant-lo ja en l'Antic Testament i distingint-ne diferents tipus: signes distintius, commemoratius, demostratius, sobrenaturals... En el segon bloc s'estudia el signe de la resurrecció de Llàtzer: partint del fragment «Aquesta malaltia no és de mort, sinó a glòria de Déu» (Jn 11,4), l'autor reflexiona sobre el significat de *dóxa* (terme grec) i *kabod* (terme hebreu), o sigui sobre la glòria divina. I aquesta manifestació és «perquè cregueu» (verset 15a). Diu Jesús a Marta: «¿No t'he dit que, si creus, veuràs la glòria de Déu?» (Jn 11,40). En el tercer bloc s'analitzen les escenes paral·leles del diàleg de Jesús amb Marta i Maria. Prat fa veure que en l'expressió «Jo sóc la resurrecció» ja hi va implícit el «no morirà mai més» (Jn 11,25-26). Aquí l'evangelista ens duu al centre de la seva teologia:

els qui creuen tenen vida eterna. Per últim, en el quart bloc apareix el diàleg de Jesús amb els deixebles. En el capítol que ve després de la resurrecció de Llàtzer, Jesús es presenta com la llum que ha vingut al món i demana als qui el segueixen que creguin en ell. L'autor del llibre observa que la «veu forta» amb què Jesús crida Llàtzer és posada pels sinòptics en el moment de la mort de Jesús (cf. Mt 27,46), de manera que hom ha vist una estreta relació entre la resurrecció de Llàtzer i els últims moments de la vida de Jesús, com si aquella ja fos signe anticipatori de la seva resurrecció. Malgrat tot, alguns dels presents ho veieren però no cregueren.

En resum, i en paraules de Pere Prat: «En aquest relat que acabem d'analitzar hi trobem dues grans parts: la que conté el signe amb els diàlegs que l'acompanyen (Jn 10,41; 11,44) i una segona part, en què desapareixen els qui han intervingut en la presentació del signe, i els nous actors es troben davant de Jesús que es manifesta en signes: uns hi opten a favor, altres en contra.»

El jesuïta Edward J. Malatesta (1932-1998), professor de la Universitat Gregoriana, conegué l'estudi de Prat i en va fer la següent valoració: «Un treball excel·lent que demostra un bon mètode científic i una reflexió personal i espiritual.»